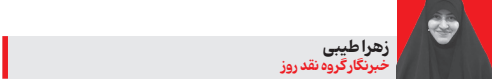

فرهنگیان

زهرا طیبی

خبرنگار گروه نقد روز

گروسی با پیام تهدید‌آمیز شورای حکام به ایران آمده بود، این در حالی بود که گمانه‌زنی رسانه‌ها و البته ادعای گروسی نیز بر این محور استوار بود که خبرهای خوبی قرار است بعد از سفر به ایران منتشر شود. نشست خبری گروسی، سوآلات تندخبرنگاران از مدیرکل آژانس و موضع‌گیری اسلاهی، رئیس سازمان انرژی اتمی که گفت اگر قرار باشد علیه ما قطعنامه‌ای صادر شود، «ما هم اقدام متقابل بلادرنگ می‌کنیم» نشان داد ایران قصد ندارد در مقابل زیاده خواهی‌ها کوتاه بیاید، البته بازدید مدیرکل آژانس برای اولین بار از فرود و نظنز هم این پیام روشن را داشت که ایران قصد همکاری با آژانس البته به‌دور از سیاسی‌کاری‌ها دارد و به دنبال تشدید تنش‌ها نیست. حال‌آبادی تا دوازدهشبه ۱۸ نوامبر و شروع نشست فصلی شورای حکام منتظر ماند، نتیجه نهایی سفر گروسی به تهران را گزارش گروسی در تهران مشخص می‌کند. البته با توجه به اینکه به سال‌های نهایی برجام و موعد لغو تحریم‌ها علیه ایران نزدیک می‌شویم، احتمال اینکه شورای حکام به دنبال مانع‌تراشی برای به نتیجه رسیدن این توافقات باشد، وجود دارد و به‌نظر می‌رسد ایران پیش از انتشار قطعنامه شورای حکام، اقدام متقابل در مقابل رفتار تروئیکای اروپا را انجام دهد.

نوبت موضع تند شورای حکام علیه ایران

پیش نویس قطعنامه شورای حکام به صورت غیررسمی صادر شده است. متن پیش نویس را انگلیسی‌ها منتشر کردند و برخلاف دیگر قطعنامه‌ها که تقریباً نیم‌صفحه بود، این پیش‌نویس تقریباً سه‌صفحه است. اینها جملاتی بوده که رئیس سازمان انرژی اتمی در مورد واکنش احتمالی شورای حکام علیه ایران به آن اشاره کرد. به‌نظر می‌رسد این‌بار نشست شورای حکام و قطعنامه احتمالی لحن تندتری خواهد داشت که رئیس سازمان انرژی اتمی هم گفت اگر این قطعنامه صادر شود، ایران نیز اقدام متقابل نشان خواهد داد. درصورت صدور قطعنامه شورای حکام، احتمال ارجاع پرونده ایران به شورای امنیت نیز وجود دارد. اقدام شورای حکام در شرایطی صورت می‌گیرد که ما به سال دهم برجام نزدیک می‌شویم و موعد لغو تحریم‌ها در برجام فرامی‌رسد و تروئیکای اروپا به دنبال مانع‌تراشی برای استفاده ایران از بندهای غروب برجام است و با ارجاع پرونده ایران به شورای امنیت به دنبال فعال کردن مکانیسم ماشه علیه ایران است.

رفتار قاطع و منطقی ایران با مدیرکل آژانس

گروسی در کمتر از یک هفته باقی‌مانده تا برگزاری نشست شورای حکام، برای

احتمال دارد در صورت تصویب قطعنامه در شورای حکام اتفاق بیفتد

چهارشنبه روز اخراج چند بازرسی آژانس؟

شیطنت آکسیوس در میانه سفر گروسی

گروسی روز جمعه و در دومین روز از سفر خود به تهران، به بازدید از سایت فردو و نظنز رفت. در این میان رسانه آمریکایی آکسیوس گزارشی مبنی بر هدف قرار دادن تأسیسات هسته‌ای در جریان تجاوزه به حریم هوایی ایران را منتشر کرد. آکسیوس به نقل از سه مقام آمریکایی و یک مقام اسرائیلی نوشت که اسرائیل یک تأسیسات هسته‌ای و فوق سری تسلیحات هسته‌ای را در پارچین نابود کرده است. آکسیوس به نقل از منابع اسرائیلی مدعی شد که «حمله اسرائیل، تجهیزات پیشرفته‌ای که برای طراحی مواد منفجره پلاستیکی به منظور محصور کردن اورانیوم در دستگاه‌های هسته‌ای ضروری است را نابود کرد.» ادعای این رسانه که به نقل از مقامات اسرائیلی مطرح شده صراحتاً به متهم کردن ایران به تلاش برای تولید سلاح هسته‌ای اشاره دارد. ج‌دای از اینکه ادعای این رسانه سبگیرانه و غلط است، ما همزمانی انتشار آن با حضور گروسی در تهران و تلاش برای به نتیجه رسیدن گفت‌وگو‌ها و همچنین رفتار ایران برای اثبات این گزاره که برنامه برای صلح آمیز است به خوبی نشان از شیطنت صهیونیست‌ها برای تشدید تنش‌ها علیه ایران و سایه انداختن بر همکاری ایران و آژانس دارد. انتشار این گزارش در آستانه برگزاری نشست شورای حکام را می‌توان در چهارچوب

مهدی خاندلی زاده در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

مهدی خاندلی زاده در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

صفر شدن تعهدات برجامی واکنش احتمالی ایران به قطعنامه شورای حکام

امتیازها داده است. بعد از مذاکرات هسته‌ای به خاطر برجام و قبل‌تر از آن به خاطر همراهی و همکاری و نشان دادن نیت خیر ایران، اقدامات داوطلبانه توسط ایران انجام شده است. مثلاً غنی‌سازی تا ۹۹ درصد در طبق ان‌پی‌تی در ایران امکان‌پذیر است و جزء حقوق کشورهای عضو است. ایران چنین کاری را انجام نداده بود. در مقطعی اقدام داوطلبانه و برای نمایش حسن‌نیت انجام داده و در برخی مقاطع هم در چهارچوب تعهد سیاسی که صورت گرفته بود، این اقدام را انجام داد. واکنش ایران احتمالاً این خواهد بود که تعهدات برجامی را تقریباً به صفر می‌رساند؛ یعنی هرچه بند در مورد صنعت هسته‌ای ایران، در مذاکرات سیاسی زده شده بوده بر داشته می‌شود و دیگر اینکه ایران از تمام ظرفیت حقوقی که در ان‌پی‌تی وجود دارد، بهره‌مند می‌شود و محدودیتی برای افزایش غنی‌سازی وجود ندارد و همین‌طور نیازی به دسترسی دادن به بازرسان آژانس، ذیل تعهدات برجامی ندارد. ایران عضو عادی ان‌پی‌تی است و به عنوان عضو عادی ان‌پی‌تی رفتار می‌کند. اگر نیاز بود آژانس بازرسی کند باید درخواست بدهد، درخواست مورد تأیید قرار می‌گیرد و بعد بازرسان اجازه حضور پیدا می‌کنند؛ چیزی که در تعهدات حسن‌نیتی ایران به این شکل بود که هرجا بازرسان آژانس می‌خواستند می‌آمدند نیازی به اعلام از قبل نبود. چنین فرایندی متصور است و رئیس سازمان انرژی اتمی هم صراحتاً اعلام کرده که اگر در همان روز مطمئن شویم فرایند تصویب قطعنامه علیه ایران جدی است، همان موقع هم ظرفیت‌های غنی‌سازی و توسعه هسته‌ای را فعال می‌کنیم و همان زمان هم امکان بازرسی‌های آژانس را محدود می‌کنیم. یکی از دسترسی‌های فرایوتکیلی آژانس را می‌بندیم. یکی از مسائل دوربین‌هاست، دوربین‌هایی که در جریان پسابرجام در تأسیسات هسته‌ای ایران نصب شده بودند، یک دوره‌ای آنلاین بودند و به صورت زنده تصویر می‌دادند. از اسفند ۹۹ به خاطر تخطی که آژانس از تعهدات خود داشت، تصویربرداری‌ها آفلاین شدند؛ تصاویر را ضبط می‌کردند و امکان دسترسی بازرسان آژانس به فیلم‌ها وجود داشت. شاید یکی از واکنش‌هایی که ایران می‌تواند انجام دهد و گزینه‌ای که روی میز است، خارج کردن کامل دسترسی دوربین‌هایی است که می‌تواند به آژانس امکان بازرسی صردرصدی دهد.»

تهدیدهای رسانه‌ای، سیاسی و فنی آژانس

قطعات پازل برای تحت فشار قرار دادن ایران

خاندلی زاده به این موضوع اشاره کرد که اقدام گروسی در قالب یک پازل تهدید علیه ایران صورت گرفته و گفت: «گروسی صریحاً در نشست خبری گفت من نمی‌توانم کاری درباره واکنش نظامی علیه تأسیسات هسته‌ای ایران دسترسی‌ها، تعهدات برجام اتفاق نیفتد. یعنی قطعنامه یک تهدید ضمنی انجام داد و مشخص شد سفری که گروسی به تهران داشته، قرار بود یک پیوست تهدید هم داشته باشد که توسط آکسیوس و رسانه‌های آمریکایی، مطرح شده است؛ چراکه خیر از اساس دروغ بوده، بلکه زمینه‌سازی برای مشروعیت بخشی به این ماجرا بوده است. گروسی سیاست مدار پیچیده‌ای نیست و صرفاً می‌شود گفت در فرایند‌های رسانه‌ای غرض و منظور خود را می‌رساند؛ باید منتظر ماند در نشست خبری که در وین انجام می‌دهد، مشخص کنیم چه می‌گوید اما خیلی صریح گفت که شرایط به سمت تنش می‌رود. با ادبیات تهدیدآمیز صحبت کرد که اگر ایران پای کار خواسته‌های ما نیاید، امکان هرگونه ردگیری و تنش و حتی به صورت ضمنی هدف قرار دادن تأسیسات هسته‌ای ایران هم وجود دارد. به‌نظر می‌رسد همه این رفتارها قطعات یک پازل هستند؛ که رسانه‌ای، سیاسی و در ظاهر فنی هم از سوی آژانس صورت گرفته است.»

فضاسازی رسانه‌ای برای انتشار قطعنامه شورای حکام علیه ایران نیز دانست. ادعاهای تلاش برای ساخت سلاح هسته‌ای و ادعای وجود مکان‌هایی که ایران آن‌ها را اعلام نکرده است البته تاگی ندارد. بروینبانی آنچه رئیس سازمان انرژی اتمی ایران اعلام کرد یکی از مکان‌های ادعایی آژانس که گفته می‌شد ایران آن را به آژانس اعلام نکرده، یک معدن متروکه بود که ۶۰ سال پیش در اختیار شوروی بوده است. یکی دیگر از مکان‌های ادعایی، ضایعاتی و یکی دیگر از مکان‌های ادعایی گاوداری بوده است. نکته مهم ماجرا این است که پرونده سازی‌هایی که در مورد این مکان‌های ادعایی صورت گرفته عموماً بروینبانی گزارش‌های غلط صهیونیست‌ها و ضدانقلاب وابسته به صهیونیست‌ها بوده است. بر همین اساس گزارش اخیر آکسیوس نیز در همین چهارچوب قرار می‌گیرد.

ایران همچنان به دنبال همکاری با آژانس

نکته مهم سفر گروسی به تهران بازدید او از سایت‌های هسته‌ای ایران در فردو و نظنز بوده است. این اقدام در سال‌های اخیر و در جریان رفت و آمدهای میان ایران و آژانس بی‌سابقه بوده است؛ این رفتار ایران در عین برخورد قاطع با تهدیدات آژانس، حسن نیت ایران را در رفتار با آژانس نشان داده است. اگرچه گروسی در سفر خود به تهران در اظهارنظرها و صحبت‌ها همچنان بر مدار سیاسی‌کاری حرکت کرده و برنامه هسته‌ای ایران را به عنوان ابزار فشار سیاسی علیه ایران استفاده کرد اما ایران نیز ضمن گرفتن موضع قاطع در قبال این تهدیدات نشان داد به دنبال همکاری با آژانس و ادامه برنامه هسته‌ای‌اش به صورت صلح‌آمیز است؛ اقدام مثبتی که به‌نظر می‌رسد با توجه به تلاش صهیونیست‌ها و ادعایی که در گزارش آکسیوس مطرح شده، به دنبال به حاشیه بردن این اقدام مثبت و کم کردن اثر آن صورت گرفته است.

کاهش بازرسی آژانس، اقدام متقابل ایران خواهد بود؟

با این حال برای مشخص شدن نتیجه‌نهایی سفر گروسی به تهران و تأثیر آن بر گزارش دبیرکل آژانس باید تا برگزاری نشست شورای حکام و موعد رسیدگی به پرونده ایران در ۲۰ نوامبر صبر کرد. بروینبانی آنچه منتشر شده پیش‌نویس قطعنامه ایران تقریباً نهایی است و ایران هم قاطعانه اعلام کرده که در صورت انتشار گزارش، ایران اقدام متقابل انجام خواهد داد. این شرایط و تند شدن رفتار تروئیکای اروپایی علیه ایران را البته نمی‌توان به‌تغییرات جدید در دولت آمریکا و تلاش صهیونیست‌ها برای تشدید تنش علیه ایران بی‌ارتباط دانست، آن‌هم در شرایطی که تلاش صهیونیست‌ها بر افزایش تهدید علیه برنامه هسته‌ای ایران متمرکز شده است. با وجود این، این احتمال وجود دارد که ایران پیش از انتشار قطعی توافق، اقدام متقابل را انجام دهد. به‌نظر می‌رسد پاسخ ایران نیز در چهارچوب کاهش نظارت آژانس بر برنامه هسته‌ای متمرکز خواهد شد و همچنین افزایش غنی‌سازی نیز در دستورکار ایران قرار می‌گیرد.

عبدالرضا فرجی‌راد در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

احتمال دارد ایران در واکنش به قطعنامه حکام دوربین‌های فعال را خاموش کند

مدیریت صحیح دیپلماسی می‌تواند این بحران را

به سمت توافقی سازنده هدایت‌کند

فرجی‌راد همچنین به نقش آمریکا و رقابت‌های جزی میان بازیگران بین‌المللی در این پرونده پرداخت و گفت: «نشست آینده آژانس و گزارش گروسی احتمالاً اهمیت زیادی دارد. در همین حال، گمانه‌زنی‌هایی درباره گفت‌وگوهای غیرمستقیم ایران و آمریکا مطرح شده است. اگر آژانس و ایران بتوانند به یک توافق برسند، تأثیرگذاری اقدامات احتمالی اروپا کاهش خواهد یافت، به‌ویژه که ترامپ نیز عجله دارد خیال خود را از مسئله هسته‌ای ایران راحت کند. وی درباره نقش ایران در جلوگیری از تشدید بحران گفت: «اینکه قطعنامه احتمالی به شورای امنیت برود یا نه، تا حد زیادی به توان دیپلماتیک ایران و آمریکا در مدیریت این شرایط بستگی دارد. اگر ایران در مذاکرات احتمالی با آمریکا وارد شود، این امر ممکن است به‌طور غیرمستقیم روی تصمیم‌گیری آژانس و اروپا اثر بگذارد. نکته طریف اینجاست که باید توازن برقرار شود تا مذاکرات تخریب‌نشوند. به‌نظر می‌رسد هم ایران و هم آمریکا در عبور از این بحران نقش کلیدی دارند.» فرجی‌راد این نکته را مطرح کرد که «اگرچه اروپا تمایل به اتخاذ رویکرد سختگیرانه‌تر دارد، اما توافق ایران و آژانس یا حتی آغاز مذاکرات ایران و آمریکا می‌تواند از تأثیرگذاری قطعنامه‌های احتمالی بکاهد. از این‌رو، ایران باذقت و مدیریت صحیح دیپلماسی خود، می‌تواند این بحران را به سمت توافقی سازنده هدایت کند.»

قطعنامه صادر شود، دوربین‌ها خاموش می‌شود؟

این کارشناس مسائل بین‌الملل، در بخش دیگری از گفت‌وگو به بررسی گزینه‌های ایران برای واکنش به تصویب احتمالی قطعنامه ضد ایرانی و پیامدهای آن پرداخت. فرجی‌راد درباره ابزارهایی که ایران برای اعمال فشار بر آژانس و کشورهای اروپایی در اختیار دارد، توضیح داد: «بیشترین اقدامی که ایران می‌تواند انجام دهد، ادامه محدودسازی همکاری‌های خود با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی است. در حال حاضر، برخی دوربین‌ها خاموش شده‌اند و بخش دیگری فعالند اما گزارش‌های آنها به آژانس ارائه نمی‌شود. ایران همچنین تعدادی از کارشناسان آژانس را به دلیل احتمال جاسوسی از فعالیت محرم کرده است. اگر قطعنامه ضد ایرانی تصویب شود، ایران می‌تواند تمامی دوربین‌های فعال را خاموش کند یا تعداد بیشتری از کارشناسان آژانس را از ادامه کار در ایران بازدارد.» وی افزود: «البته ایران می‌تواند اقدامات شدیدتری نیز انجام دهد، مانند خروج از معاهده مع گسترش سلاح‌های هسته‌ای (NPT). فعال‌سازی نسل جدیدتری از سانترفیوژها یا افزایش غنی‌سازی اورانیوم تا سطح ۹۰ درصد. اما با توجه به تغییرات احتمالی در سیاست‌های آمریکا، به‌نظر نمی‌رسد ایران بخواهد در شرایط کنونی چنین اقداماتی انجام دهد. واکنش ایران در این مرحله، احتمالاً در چهارچوب فشار بیشتر بر آژانس باقی خواهد ماند.»

خاموش کردن دوربین‌ها برای آژانس

پرهزینه خواهد بود

فرجی‌راد تأکید کرد اقداماتی مانند خاموش کردن دوربین‌های نظارتی یا توقف همکاری‌های بیشتر، برای آژانس یک بحران جدی محسوب می‌شود و گفت اگر ایران تصمیم بگیرد تمامی دوربین‌ها را خاموش کند، این اقدام برای آژانس بسیار پرهزینه خواهد بود. چنین سناریویی می‌تواند همکاری‌های آژانس با ایران را به شدت محدود کند و تأثیرات سیاسی و فنی گسترده‌ای به همراه داشته باشد.» وی همچنین به ظرافت‌های دیپلماتیک اشاره کرد که ایران باید در این شرایط حساس رعایت کند: «واکنش‌های تند و علنی ایران، اگرچه می‌تواند پیام هشدارآمیزی به آژانس و کشورهای عضو ارسال کند، اما باید به‌تجوی مدیریت شود که پنهانه‌ای برای اقدامات تندی‌تر از سوی اروپا و آمریکا به دست آنها ندهد. در نهایت ایران باید تلاش کند از این بحران به‌شکلی عبور کند که همکاری‌ها با آژانس حفظ شود و فضای تنش آلود کاهش یابد.»

۲